

Nader onderzoek realisatie van bedrijfsgebouwen in Hoorn-West, Alphen aan den Rijn

Soortgericht onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

22 november 2021

Verantwoording

Titel	Nader onderzoek realisatie van bedrijfsgebouwen in Hoorn-West, Alphen aan den Rijn
Opdrachtgever	Gemeente Alphen aan den Rijn
Projectleider	Sietse-Jelle Bijkerk MSc.
Auteur(s)	Dirk Eeuwes
Tweede lezer	Adrie van Hooff
Projectnummer	1281825
Aantal pagina's	12
Datum	22 november 2021
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
Nederland
T +31 57 06 99 91 1
E info.deventer@tauw.com

Inhoud

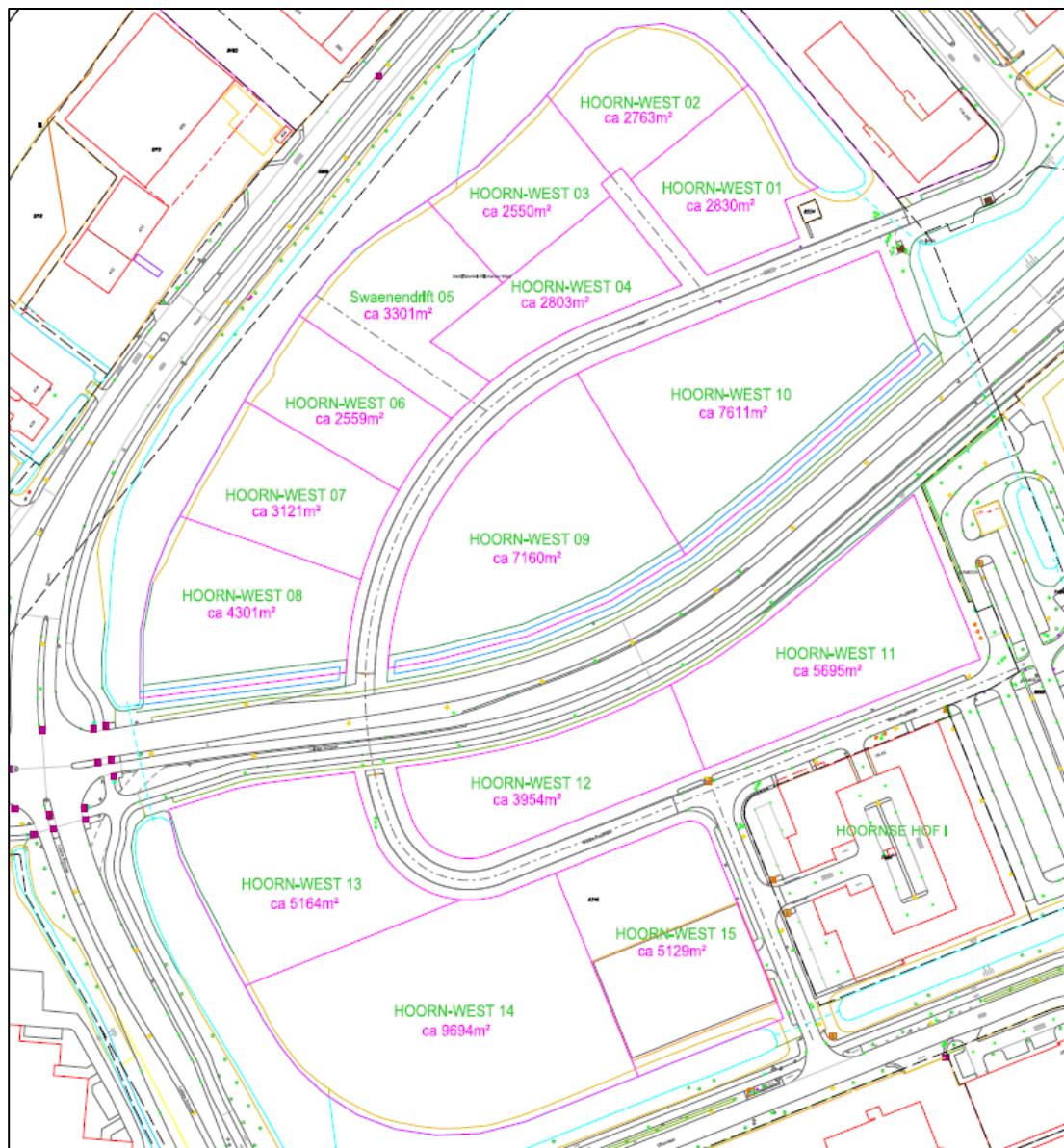
1	Inleiding	4
2	Methode.....	6
2.1	Vleermuizen	6
2.2	Ransuil	7
2.3	Rugstreepad.....	7
2.4	Ringslang	8
3	Resultaten en effectbepaling.....	8
3.1	Vleermuizen	8
3.2	Ransuil	9
3.3	Rugstreepad.....	10
3.4	Ringslang	10
3.5	Overige soorten.....	10
4	Conclusie.....	11
4.1	Conclusie	11
4.2	Overige maatregelen.....	12
5	Literatuur	12

1 Inleiding

Gemeente Alphen aan de Rijn is voornemens het braakliggende plangebied Hoorn-West (figuur 1.1) te splitsen in 15 kavels voor de realisatie van bedrijfsgebouwen en bijbehorende activiteiten. De kavels worden bouwrijp opgeleverd. De definitieve inrichting en planning van de werkzaamheden is nog niet bekend. Op de percelen zullen naast gebouwen ook wegen en bijbehorende infrastructuur aangelegd worden. De beoogde verkaveling is opgenomen in figuur 1.2. ODMH heeft deze plannen getoetst aan de Wet natuurbescherming (ODMH, 2021). Hieruit bleek dat negatieve effecten door het plan op foerageergebied van vleermuizen, verblijfplaatsen van buizerd, ransuil, rugstreeppad en ringslang niet zijn uitgesloten. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen en lijnvormige en opgaande elementen die kunnen worden gebruikt als vliegroute zijn uitgesloten (ODMH, 2021). Buizerd en ransuil maken mogelijk gebruik van een nest in het plangebied (figuur 2.1). Voor rugstreeppad en ringslang is met name in de noordelijke helft van het plangebied geschikt leefgebied aanwezig. TAUW heeft in 2021 soortgericht onderzoek uitgevoerd om de functie van het plangebied voor vleermuizen, ransuil, rugstreeppad en ringslang vast te stellen. Dit rapport doet verslag van dit nader onderzoek.

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied

Figuur 1.2 De beoogde verkaveling van het plangebied, inclusief de ligging van wegen en watergangen

2 Methode

2.1 Vleermuizen

Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis gebruiken het plangebied mogelijk als foerageergebied.

Het vleermuizenonderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuizenprotocol 2021 van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2021). Dit is gedaan met behulp van een batdetector (type: Petterson D240X). Een batdetector is een apparaat dat ultrasone geluiden, die een vleermuis maakt, omzet in voor de mens hoorbare tikkende geluiden. Aan de hand van het ritme en de frequentie kan worden bepaald om welke vleermuissoort het gaat. Voor het determineren van soorten wordt daarnaast gebruik gemaakt van opnameapparatuur en het programma Batsounds.

Om foerageergebied in kaart te brengen hebben 2 ervaren ecologen door het plangebied gelopen en gepost.

Er zijn 2 veldbezoeken uitgevoerd in de periode april tot oktober. Meerdere bezoeken zijn nodig, omdat vleermuizen gebruik maken van een netwerk van verblijfplaatsen met bijbehorende foerageergebieden. Door de bezoeken in juni en augustus uit te voeren wordt een beter beeld verkregen van de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied en hiermee van de betekenis van het plangebied voor vleermuizen. In tabel 2.1 zijn de data en weersomstandigheden van de veldbezoeken weergegeven. Het veldwerk is sterk weersafhankelijk en is alleen bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd. Dit houdt voor vleermuizen in dat er geen of weinig neerslag is en niet te veel wind.

Tabel 2.1 Een overzicht van de veldbezoeken in het onderzoek naar rugstreeppad, ransuil en vleermuizen

Datum	Tijd (uur)	Soorten	Weersomstandigheden
10 mei 2021	22:15 – 23:45	Rugstreeppad & ransuil	Half bewolkt, droog, windkracht 2, circa 13 graden Celsius
19 mei 2021	00:00 – 01:30	Rugstreeppad	Onbewolkt, droog, windkracht 1, circa 9 graden Celsius
3 juni 2021	21:30 – 23:45	Ransuil & vleermuizen	Onbewolkt, droog, windkracht 1, circa 17 graden Celsius
19 juli 2021	00:30 – 02:00	Rugstreeppad & ransuil	Half bewolkt, droog, windkracht 1, circa 14 graden Celsius
12 augustus 2021	21:10 – 23:40	Ransuil & vleermuizen	Onbewolkt, droog, windkracht 1, circa 18 graden Celsius

2.2 Ransuil

Het onderzoek van ransuilen richt zich op het waarnemen van een volwassen individu of paar in broedbiotoop, of bij het nest, territoriumroep en op ander gedrag dat een territorium of nest indiceert. Hiervoor zijn 4 inventarisatiemomenten uitgevoerd in de periode van maart tot en met augustus, waarbij minimaal 20 dagen zit tussen de veldbezoeken (zie tabel 2.1). Het onderzoek vond 's avonds plaats, na zonsondergang en duurde 1,5 tot 2,5 uur. De onderzoeken zijn uitgevoerd bij de juiste weersomstandigheden (droog, weinig wind). Er is geluisterd naar eventueel roepende ransuilen en gezocht naar (verse) braakballen, prooiresten en krijstrepen onder en naast het nest. Daarnaast is tijdens het onderzoek bepaald of het nest geschikt is voor buizerd. Als het nest nog geschikt is voor buizerd dan dient er in februari 2022 tot en met augustus 2022 nader onderzoek te worden uitgevoerd naar buizerd (BIJ12, 2017). Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek zijn mogelijk een ontheffingsaanvraag en mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Figuur 2.1 Overzicht van het plangebied met de locatie van het nest en een luchtfoto als achtergrond

2.3 Rugstreepad

Het onderzoek is uitgevoerd conform het onderzoeksprotocol van Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017). Er zijn 3 inventarisatiemomenten uitgevoerd in de periode van de 2^e helft van april tot augustus. Het onderzoek vond 's nachts plaats tussen 1 uur na zonsondergang tot 02:00 en duurde 01:30 uur. Het onderzoek van rugstreepad richt zich op het luisteren naar roepende dieren. De onderzoeken zijn uitgevoerd bij de juiste weersomstandigheden (warm, weinig wind). De inventarisatiemomenten zijn uitgevoerd door 2 ervaren ecologen en zijn weergegeven in tabel 2.1.

2.4 Ringslang

Het onderzoek is uitgevoerd conform het onderzoeksprotocol van Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017). Het onderzoek van ringslang richt zich op het waarnemen van een individu, met name op zonplaatsen. Zonplaatsen bevinden zich vaak in structuurovergangen van de vegetatie. Inventarisatiemomenten in de ochtend zijn het meest geschikt, omdat ringslangen dan moeten opwarmen en zonplaatsen opzoeken. Voor het onderzoek zijn 4 inventarisatiemomenten uitgevoerd in de periode van april tot en met augustus met een minimale spreiding van 1 maand tussen het eerste en laatste bezoek. De inventarisatiemomenten zijn uitgevoerd door 1 ervaren ecoloog en zijn weergegeven in tabel 2.2.

Tabel 2.2 Een overzicht van de veldbezoeken in het onderzoek naar ringslang

Datum	Tijd (uur)	Weersomstandigheden
28 april 2021	10:30 – 13:30	Half bewolkt, droog, windkracht 4, circa 13 graden Celsius
2 juni 2021	06:45 – 08:45	Onbewolkt, droog, windstil, circa 15 graden Celsius
2 augustus 2021	12:30 – 14:00	Half bewolkt, droog, windkracht 2, circa 18 graden Celsius
12 augustus 2021	08:20 – 10:10	Onbewolkt, droog, windkracht 2, circa 17 graden Celsius

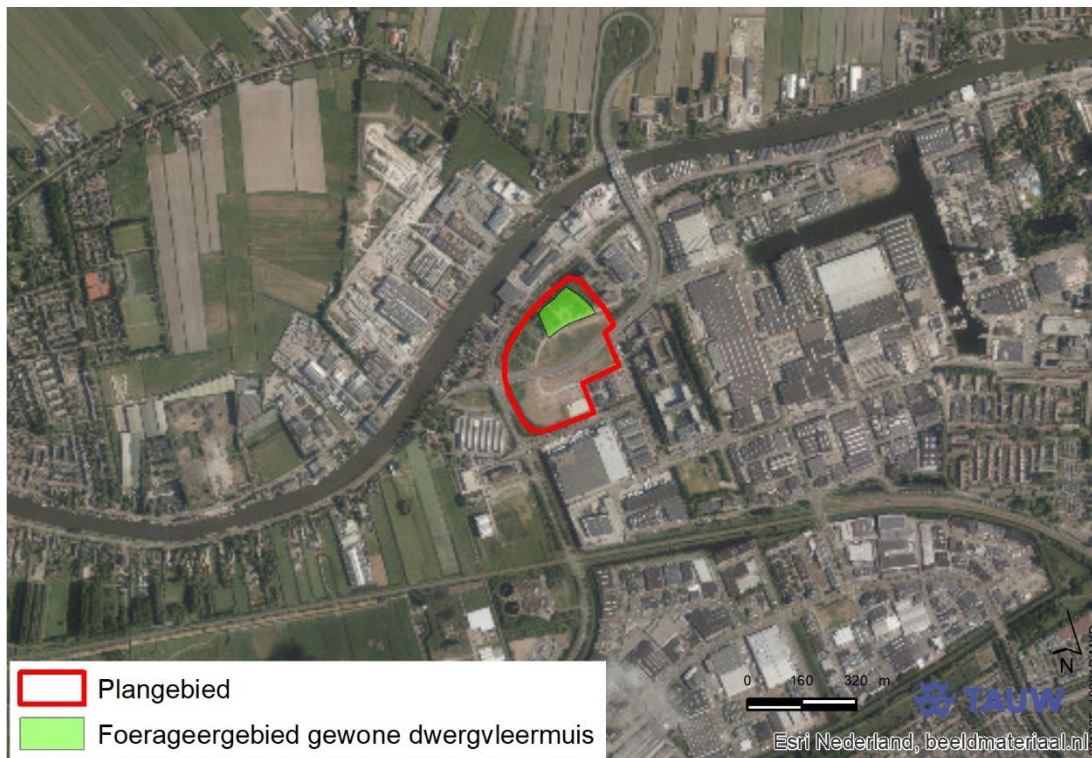
3 Resultaten en effectbepaling

3.1 Vleermuizen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn enkel gewone dwergvleermuizen waargenomen in het plangebied. Gewone dwergvleermuizen zijn tijdens beide bezoeken waargenomen. Tijdens de 2 bezoeken zijn er gewone dwergvleermuizen waargenomen vanaf circa 1 uur na zonsondergang. Dit betroffen maximaal 2 individuen per bezoek. Tijdens beide bezoeken en met name tijdens het 2^e bezoek in augustus waren erg veel vliegende insecten aanwezig. De 2 gewone dwergvleermuizen foerageerde tot en met het einde van de bezoeken tussen de ruige vegetatie in het noordelijk deel van het plangebied (figuur 3.1). Buiten dit gebied waren geen vleermuizen aanwezig. In de directe omgeving van het plangebied is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de vorm van de Oude Rijn (figuur 3.1), de haven van de Oude Rijn, sloten tussen weilanden en de bosschages ten zuiden van de Rijn dijk (ten westen van het plangebied). Vleermuizen hebben een erg groot netwerk aan foerageergebieden, waar het plangebied een klein onderdeel van is. Ook door het kleine aantal foeragerende vleermuizen in het plangebied is het met zekerheid uitgesloten dat het plangebied essentieel foerageergebied betreft. Daarnaast zijn er geen verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen vastgesteld in het plangebied. Dit komt overeen met de QuickScan (ODMH, 2021).

Voor het verwijderen van opgaand groen in de het plangebied is geen ontheffing nodig. Wel dient er rekening te worden gehouden met het verbod op het verstoren van vleermuizen (artikel 3.5 van de Wnb). Door werkzaamheden niet tussen zonsondergang en zonsopkomst uit te voeren of dan geen verlichting te gebruiken is het uitgesloten dat vleermuizen worden gestoord.

Indien wel verlichting wordt gebruikt dan mag deze niet naar opgaand groen en naar de omgeving uitstralen. Door het toepassen van deze maatregel wordt het verstoren van vleermuizen voorkomen en is het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming (Wnb) niet nodig.

Figuur 3.1 Overzicht van het plangebied met het foerageergebied en een luchtfoto als achtergrond

3.2 Ransuil

Tijdens het ransuilenonderzoek zijn geen ransuilen of sporen van ransuil waargenomen bij het nest en in het plangebied. Er zijn geen braakballen, krijstreden en prooiresten aangetroffen. Daarnaast is het nest hoogstwaarschijnlijk door invloeden van wind in zeer slechte staat geraakt. In de huidige staat is het nest klein, smal en gammel. Het nest is circa 20 centimeter breed. Vanaf onder kun je door het nest heen kijken. Naast ransuil zijn ook geen buizerds en andere vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen in het plangebied. Door de staat van het nest is het met zekerheid ongeschikt voor soorten met jaarrond beschermde nesten. Het is uitgesloten dat het nest (figuur 2.1) een jaarrond beschermd nest betreft. Hierdoor is het uitgesloten dat het voornemen negatieve effecten heeft op jaarrond beschermde nesten. Nader onderzoek naar buizerd is niet nodig. Voor het verwijderen en aantasten van het nest en het kappen van opgaand groen rondom het nest is geen ontheffing nodig. Er zijn ook geen mitigerende maatregelen noodzakelijk.

3.3 Rugstreeppad

Tijdens het rugstreeppaddenonderzoek zijn geen roepende rugstreeppadden gehoord en zijn geen individuen waargenomen. De weersomstandigheden van de inventarisatiemomenten waren gunstig. Wel zijn roepende meerkikkers gehoord in het water dat het plangebied omringt. Dit oppervlaktewater blijft behouden bij het voornemen. Rugstreeppad komt niet voor in het plangebied en directe omgeving. Het is uitgesloten dat het voornemen negatieve effecten heeft op rugstreeppad. Voor uitvoering van het voornemen is geen ontheffing nodig. Er zijn ook geen mitigerende maatregelen noodzakelijk.

3.4 Ringslang

Tijdens het ringslangonderzoek zijn geen ringslangen waargenomen. De weersomstandigheden van de inventarisatiemomenten waren gunstig. Ringslang komt niet voor in het plangebied. Het is uitgesloten dat het voornemen negatieve effecten heeft op ringslang. Voor uitvoering van het voornemen is geen ontheffing nodig. Er zijn ook geen mitigerende maatregelen noodzakelijk.

3.5 Overige soorten

Broedvogels

In het hele plangebied kunnen algemene broedvogels voorkomen, zoals houtduif, merel, meerkoet, wilde eend, zwartkop en tijaftaf. Nesten van algemene broedvogels, mits in gebruik, zijn beschermd (ODMH, 2021).

Bij de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met broedvogels. Het broedseizoen voor vogels loopt van medio maart tot augustus. Deze periode is indicatief, ook buiten de periode kunnen vogels tot broeden komen en ook dan zijn de nesten beschermd. Om een overtreding van artikel 3.1 van de Wnb te voorkomen zijn maatregelen noodzakelijk. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden in de periode van september tot en met april uit te voeren en voorafgaand aan de werkzaamheden is een broedvogelcontrole noodzakelijk. Bij het aantreffen van een broedgeval dient door een ter zake kundige een verstoringvrije zone te worden ingesteld, waarbinnen niet gewerkt mag worden tot alle vogels zijn uitgevlogen en niet meer afhankelijk zijn van het nest. Een overtreding van artikel 3.1 van de Wnb wordt hiermee voorkomen.

Zorgplicht: Konijn en meerkikker

Tijdens de veldbezoeken zijn waarnemingen gedaan van algemene soorten zoals konijn en meerkikker. Deze soorten zijn vrijgesteld van ontheffing. Echter zijn ten aanzien van de zorgplicht wel maatregelen noodzakelijk zodat er geen individuen worden gedood.

- Stobben en bladhopen worden voorzichtig verwijderd en buiten de invloedsferen van de werkzaamheden neergelegd voordat de werkzaamheden starten. Eventuele dieren die eronder schuilen en niet zelfstandig weg vluchten worden buiten het werkterrein geplaatst
- Bij het maaien van vegetatie wordt een maximale snelheid van 3 km per uur aangehouden en er wordt vanaf de weg richting het oppervlaktewater gemaaid, zodat dieren de mogelijkheid hebben om weg te vluchten en niet naar de weg worden gejaagd

Japanse duizendknoop

Tijdens de onderzoeken is een groeiplaats van Japanse duizendknoop aangetroffen van 10 meter breed langs de oever. Japanse duizendknoop is een woekerende en invasieve plant met negatieve effecten op biodiversiteit, constructies, wegen en gebouwen. Door de plant te maaien verspreid deze zich verder, aangezien losgeraakte plantendelen weer kunnen uitgroeien tot nieuwe planten. De plant kan ook worden verspreid door middel van grondverzet. Overleg met een ter zake kundige hoe deze plant aangepakt dient te worden.

Figuur 3.2 Groeiplaats van Japanse duizendknoop net buiten het plangebied

4 Conclusie

Gemeente Alphen aan de Rijn is voornemens het braakliggende plangebied Hoorn-West te splitsen in 15 kavels voor de realisatie van bedrijfsgebouwen en bijbehorende activiteiten. TAUW heeft een natuuronderzoek uitgevoerd, gevolgd door nader onderzoek naar beschermde functies van vleermuizen in de vorm van foerageergebied, ransuil, rugstreeppad en ringslang.

4.1 Conclusie

Uit de onderzoeken is gebleken dat het plangebied geen essentieel foerageergebied betreft voor vleermuizen, dat het nest geen jaarrond beschermd nest betreft voor ransuil en andere vogelsoorten zoals buizerd, dat rugstreeppad en ringslang niet voorkomen in het plangebied. Deze soorten hebben geen beschermde functies in het plangebied. Het aanvragen van een ontheffing Wnb is niet nodig.

4.2 Overige maatregelen

Enkele gewone dwergvleermuizen gebruiken het plangebied om in te foerageren. Verstoring van vleermuizen is verboden. Door werkzaamheden niet tussen zonsondergang en zonsopkomst uit te voeren of dan geen verlichting te gebruiken is het uitgesloten dat vleermuizen worden gestoord. Indien wel verlichting wordt gebruikt dan mag deze niet naar opgaand groen en naar de omgeving uitstralen. Door het toepassen van deze maatregel wordt het verstoren van vleermuizen voorkomen (artikel 3.5 van de Wnb) en is het aanvragen van een ontheffing Wnb niet nodig.

Zorgplicht

Geadviseerd wordt om de werkzaamheden in de periode van september tot en met april uit te voeren, omdat de kans op broedende vogels in het plangebied dan het kleinst is. Voorafgaand aan de werkzaamheden is een broedvogelcontrole noodzakelijk. Bij het aantreffen van een broedgeval dient door een ter zake kundige een verstoringvrije zone te worden ingesteld, waarbinnen niet gewerkt mag worden. Een overtreding van artikel 3.1 van de Wnb wordt hiermee voorkomen. Verder dient ten aanzien van de zorgplicht rekening te worden gehouden met konijn en meerkikker. De benodigde maatregelen voor deze soorten zijn beschreven in paragraaf 3.5. Daarnaast is net buiten het plangebied een groeiplaats van Japanse duizendknoop aangetroffen. Ten aanzien van het voornemen dient rekening te worden gehouden met deze plant, zodat toekomstige schade kan worden voorkomen of beperkt.

5 Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocument Buizerd *Buteo buteo* Versie 1.0, juli 2017.

Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017).

ODMH, 2021. Quicksan ecologie realisatie bedrijventerrein Hoorn-West in Alphen aan den Rijn, d.d. 1 maart 2021.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021) Vleermuisprotocol 2021, januari 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.